

Minister Geoffrey Wever ta publica e Plan di Implementacion di e Sistema Nacional di Estadistica

E importancia di datos pa desaroya y monitorea maneho di un manera obhetivo, pa aporta na un publico informa y pa stimula bon gobernacion, ta wordo mas y mas comprendi y sosteni. Minister di Asuntonan Economico, Comunicacion y Desaroyo Sostenibel, mr. Geoffrey Wever, a incorpora implementacion di un Sistema Nacional di Estadistica (Nationaal Statistisch Systeem (NSS)) den su vision di maneho 2021-2025.

E importancia di implementa un Sistema Nacional di Estadistica a wordo treci dilanti door di diferente recomendacion haci door di organisacionnan internacional manera United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UN-ECLAC), The Caribbean Regional Technical Assistance Centre (CARTAC) IMF, ICON Institute), United Nations y e Sustainable Development Goals (SDGs), e Plan Strategico Nacional, e Master Plan y tambe e acuerdo entre Aruba y Hulanda den cuadro di e Landspakket tema A2.

Tema A2 di e Landspakket ta un di e diferente componentenan di e tema general A: Maneho financiero. E meta di e tema aki ta pa controla y pone na ordo e maneho financiero y control financiero for di e necesidad pa gobierno ta den control di esaki. Tema A2 ta focus especificamente riba enforsa e uso di informacion estadistico y datos confiabel den e proceso di desaroyo di maneho y tumamento di decision.

Na fin di 2021, Minister Geoffrey Wever a institui un Comision Sistema Nacional di Estadistica pa implementa un Sistema Nacional di Estadistica na Aruba. E Comision a traha un plan di implementacion. Minister Wever a haci peticion na United Nations Statistical Division (UNSD) y na United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UN-ECLAC) pa nan duna feedback riba e Plan di Implementacion di e Sistema Nacional di Estadistica. E feedback di UNSD y UN-ECLAC riba e plan di implementacion tabata hopi positivo.

Den juli e Plan di Implementacion di e Sistema Nacional di Estadistica a ser presenta na Consejo di Minister y Consejo di Minister a aproba e plan. E Sistema Nacional di Estadistica ta un cooperacion entre Oficina Central di Estadistica (Centraal Bureau Statistiek (CBS)) y otro productor di estadistica oficial cu e meta di garantiza produccion di un gran variedad di estadistica oficial di calidad halto, relevante y actual pa asina esaki por forma e fundamento di formulacion y evaluacion di maneho y di desaroyo sostenibel.

Awe Minister Geoffrey Wever ta haci e plan publico riba website di gobierno www.gobierno.aw y riba otro medionan di comunicacion pa pueblo en general por ta informa over e contenido di e plan. Den e dianan venidero Minister Geoffrey Wever lo sigui amplia riba e tema importante di e Sistema Nacional di Estadistica cual ta esencial den evita malgastamento di fondonan di gobierno, dus mas reduccion di gasto, cual ta un elemento crucial di bon gobernacion ("Good Governance").

Minister Geoffrey Wever publiceert het Nationaal Statistisch Systeem Implementatieplan

Het belang van data om op objectieve manier beleid te ontwikkelen en te monitoren, om bij te dragen aan een geïnformeerd publiek en om bij te dragen aan “Good Governance”, wordt steeds meer ingezien en ondersteund. De Minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling, mr. Geoffrey Wever, heeft in zijn beleidsvisie 2021-2025, de implementatie van een Nationaal Statistisch Systeem (NSS) geïncorporeerd.

Het belang van het implementeren van een Nationaal Statistisch Systeem (“NSS”) is naar voren gebracht door verschillende aanbevelingen verricht door internationale organisaties als de United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UN-ECLAC), Caribbean Regional Technical Assistance Centre (CARTAC) IMF, ICON Institute, United Nations en de Sustainable Development Goals (SDGs), het Nationaal Strategisch Plan, het Master Plan en ook de overeenkomst tussen Aruba en Nederland in het kader van het Landspakket thema A2.

Thema A2 van het Landspakket is een van de verschillende componenten behorend tot het algemene thema A: Financieel Beheer. Het doel van het thema is het beheersen en het op orde krijgen van het financieel beheer en het financieel toezicht vanuit de noodzaak om als overheid ‘in control’ te zijn. Thema A2 richt zich met name op het versterken van het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming.

Eind 2021 heeft Minister Geoffrey Wever een NSS Commissie ingesteld voor de implementatie van een NSS op Aruba. De NSS Commissie heeft een NSS Implementatieplan opgesteld. Minister Wever heeft aan de United Nations Statistical Division (UNSD) en de United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UN-ECLAC) gevraagd om feedback te geven over het NSS implementatieplan met betrekking tot de scope en de implementatiekosten van het implementatieplan. Zowel de UNSD als de UN-ECLAC waren zeer positief over het NSS Implementatieplan.

In juli is het NSS Implementatieplan aan de Ministerraad gepresenteerd. De Ministerraad heeft het plan goedgekeurd. Een Nationaal Statistisch Systeem (NSS) is een samenwerkingsverband tussen het Centraal Bureau Statistiek (CBS) en andere producenten van officiële statistieke teneinde de productie van een grote variëteit aan kwalitatief hoogwaardige, relevante en tijdige officiële statistieken te garanderen zodat ze de grondslag kunnen vormen van beleidsvorming en beleidstoetsing en van duurzame ontwikkeling.

Vandaag maakt Minister Geoffrey Wever het NSS plan publiek op de website van de overheid: www.overheid.aw en op andere media zodat de algehele bevolking op de hoogte is van de inhoud van het plan. De komende dagen zal Minister Wever uitgebreider ingaan op dit belangrijk onderwerp welke essentieel is voor het voorkomen van verspilling van overheidsgelden en dus meer besparing, hetgeen een cruciaal onderdeel is van “Good Governance”.

Nationaal Statistisch Systeem

Implementatieplan

Nationaal Statistisch Systeem

Commissie

Aruba

INHOUD

P.02	0. LEESWIJZER
P.03	1. CONTEXT
P.04	2. AANLEIDING VOOR HET PROJECT
P.06	3. DOELSTELLIGEN VAN HET PROJECT
P.10	4. OPDRACHT VAN HET PROJECT
P.15	5. AFBAKENING VAN HET PROJECT
P.16	6. AANPAK
P.17	7. STAKEHOLDERS EN OVERIGE PARTIJEN WAARMEE WORDT SAMENGEWERKT
P.18	8. BESTURING
P.19	9. OVERLEGSTRUCTUUR
P.20	10. ESCALATIE
P.21	11. BEOOGDE RESULTATEN
P.25	12. SAMENHANG EN/OF ONAFHANKELIJKHEID
P.26	13. ONDERSCHIEDEN FASES EN PLANNING
P.29	14. UITVOERINGSTOETS
P.30	15. WETGEVINGSTOETS
P.31	16. KOSTEN EN BATEN
P.32	17. FINANCIËLE DEKKING
P.34	18. RISICO'S EEN TEGENMAATREGELEN
P.35	19. RAPPORTAGE, MONITORING EN EVALUATIE

IMPLEMENTATIEPLAN

Nationaal Statistisch Systeem

0. LEESWIJZER

Dit document biedt een beknopt overzicht van de doelstellingen en de implementatie van een Nationaal Statistisch Systeem op Aruba. Daartoe wordt ingegaan op de vragen

- 1) waarom ("Wat is de aanleiding voor het project?"),
- 2) wie ("Door wie worden de activiteiten uitgevoerd en aangeleverd en Voor wie zijn de resultaten van het project bestemd?"),
- 3) wat ("Wat zijn (de specificaties van) de op te leveren resultaten?"),
- 4) hoe ("Welke middelen worden aangewend om welke activiteiten te ontplooiën om de beoogde resultaten op te leveren?") en
- 5) wanneer ("Wanneer worden de resultaten opgeleverd?"). Ook wordt ingegaan op de belangrijkste voorwaarden, afhankelijkheden en onderkende risico's.

1. CONTEXT

In januari 2020, vóór de start van de COVID-19 pandemie, werd het Nationaal Strategisch Plan (NSP) 2020-2022 gepresenteerd. Dit plan is opgesteld door de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI) in samenwerking met het Centraal Bureau Statistiek en andere vertegenwoordigers van de publieke sector, de private sector, NGO's en academici. De NSP bevat 9 programma's die moeten bijdragen tot de implementatie van de Sustainable Development Goals (SDGs). Één van deze programma's behelst de opzet van een Nationaal Statistisch Systeem (NSS).

Bij de opzet van het Arubaanse Nationaal Statistisch Systeem (NSS) worden 4 strategische doelen nagestreefd:

1. de versterking van de statistiek wetgeving;
2. het versterken van samenwerkingsverbanden ten behoeve van de productie van statistieken;
3. de harmonisatie en standaardisatie van data-systemen en statistieken en
4. het trainen van personeel belast met de productie van statistieken.

Na het uitbreken van de COVID-19 pandemie en naar aanleiding van de ingrijpende gevolgen hiervan voor de sociale en economische situatie van Aruba, besloot de overheid in april 2020 een privaat-publieke Commissie in te stellen die een uitvoerbaar plan diende te ontwikkelen voor economisch herstel en innovatie, te weten: "*Repositioning our sails: Aruba's mission driven model for economic recovery and resilience, 2020*". Het vergroten van de uitvoeringscapaciteit van het Centraal Bureau Statistiek (CBS), het moderniseren van de Statistiekverordening en het op elkaar aansluiten van administratieve dataregistratiesystemen, administratieve data en registraties binnen overheidsinstanties, vormden belangrijke onderdelen van dit plan, met name op het gebied van het promoten van data-gestuurde beleidsvorming.

In het kader van voornoemde pandemie en de ondersteuning geboden door Nederland aan de Caribische landen van het Koninkrijk, zijn in 2020 tevens akkoorden gesloten tussen de Caribische landen en Nederland over landenpakketten. Om de Caribische landen zo goed mogelijk te helpen bij het realiseren van de hervormingen vastgelegd in de landenpakketten, is het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling (COHO) voorgesteld. De uitvoering van de maatregelen uit het landspakket geschiedt via thema gebonden projecten. De opbrengsten van de projecten dragen in hun totaliteit bij aan de welzijnsbevordering van de bevolking via hervormingen van bestuurlijke aard, het verwezenlijken van duurzaam houdbare overheidsfinanciën, het versterken van de weerbaarheid van de economie en het creëren van de rechtstatelijke inbedding die daarvoor nodig is.

De opzet van een NSS vormt onderdeel van maatregel A.2: *Het versterken van het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming.*

De volgende onderzoeken zijn reeds verricht:

CARTAC. (2019). Report on National Accounts Review Mission (November 18–27, 2019). CARTAC.

ECLAC Subregional Headquarters for the Caribbean. (2019). A review of Caribbean national statistical legislation in relation to the United Nations Fundamental Principles of Official Statistics. ECLAC Subregional Headquarters for the Caribbean.

Economic Commission for Latin America and the Caribbean. (2018). Report of SDG Mission to Aruba on Planning for the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Economic Commission for Latin America and the Caribbean.

2. AANLEIDING VOOR HET PROJECT

Statistieken van hoge kwaliteit zijn nodig voor het monitoren van onder meer de sociale, economische en milieu-gerelateerde ontwikkelingen in een land. Statistieken zijn centrale instrumenten voor data-gestuurde beleidsvorming, -monitoring en -toetsing (die gebaseerd zijn op bewijs). De publieke beschikbaarheid en toegankelijkheid van statistieken ondersteunen transparantie en verantwoording in het proces van beleidsontwikkeling.

Een nationaal juridisch, institutioneel en organisatorisch kader dat de toepassing van internationale normen en beste praktijken voor officiële statistieken, zoals de *"Fundamental Principles of Official Statistics"* van de Verenigde Naties is een voorwaarde voor het opbouwen van legitimiteit en geloofwaardigheid in officiële statistieken.

CBS en ook andere producenten van data en statistieken in Aruba ondervinden een toenemende vraag vanuit de overheid, het bedrijfsleven,

Internationale organisaties en het maatschappelijk middenveld voor meer tijdige, betrouwbare en internationaal vergelijkbare statistieken voor monitoring van onder meer economisch, sociaal en milieubeleid. De vraag is met de komst van de *"United Nations Agenda 2030"* voor Duurzame Ontwikkeling en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen verder verhoogd.

Het plan dat voor u ligt, geeft aan op welke wijze een Arubaanse NSS kan worden opgezet, de middelen die daarvoor nodig zijn en de tijd die hiermee gemoeid is om aan de verschillende vragen en behoeften te voldoen. Het plan is opgesteld door de Nationaal Statistisch Systeem Commissie (**instellingscommissie NSS**) die middels een MB (dd. 13 december 2021) is ingesteld. Een eerste concept van dit plan is gereviewd door de *United Nations Statistical Division (UNSD)* en de *Economic Cooperation for Latin America and the Caribbean (ECLAC)*. De aanbevelingen voortvloeiend uit de reviews van voornoemde organisaties zijn in het huidige document verwerkt.

Een alomvattend regelgevend kader is essentieel om de productie en verspreiding van hoogwaardige statistieken in een land te waarborgen. De nationale statistiekverordening of NSS-wetgeving moet deugdelijke statistische principes afdwingen en de basis leggen voor professionele en onafhankelijke gegevensverzameling, verwerking, opslag en verspreiding van officiële statistieken waarbij de vertrouwelijkheid in elk van deze fasen centraal dient te staan.

Wat statistische vertrouwelijkheid betreft, moet een nationale verordening of statistiekwet de privacy waarborgen van gegevensverstrekkers (personen, huishoudens, bedrijven en andere respondenten), de vertrouwelijkheid van de informatie die ze verstrekken en het exclusieve gebruik ervan voor statistische doeleinden. Ook dient daarin te worden meegenomen gerelateerde operationele bepalingen, zoals bijvoorbeeld het anonimiseren van opgeslagen gegevens en behoud van vertrouwelijkheid van statistische registers. Het moet duidelijk maken dat het beginsel van vertrouwelijkheid geldt voor het hele NSS en niet alleen voor het CBS of voor de (*National*) *Chief Statistician* (de directeur van het CBS).

De nationale verordening of wet inzake statistieken moet producenten van officiële statistieken ook voorzien van het recht om de meest geschikte gegevensbronnen te kiezen op basis van kwaliteitsoverwegingen, kosteneffectiviteit en belasting van de respondenten. Als principes met betrekking tot professionele onafhankelijkheid en vertrouwelijkheid vooral betrekking hebben op vertrouwen, dan heeft het mandaat voor gegevensverzameling voornamelijk betrekking op legitimiteit. (Overheids)organisaties moeten verplicht worden, op kosteloze wijze, inzage te geven in administratieve gegevens voor statistische doeleinden en respondenten moeten verplicht worden om de gevraagde informatie te verstrekken. Het mandaat voor gegevensverzameling door middel van tellingen (Census) en statistische enquêtes dient te worden uitgebreid en de bepalingen die de toegang tot administratieve gegevens regelen dienen te worden uitgebreid met de verplichtingen van de houders van administratieve gegevens om hun administratieve gegevens die relevant zijn voor de productie van officiële statistieken te verstrekken.

Zo dient ook de producent van officiële statistieken te worden gemandateerd met het recht op gratis toegang tot gegevens en het recht op toegang tot microdata (vertrouwelijkheid).

Onderzoeken die zijn verricht door verschillende internationale organisaties hebben gewezen op het belang van het opzetten van een NSS voor Aruba die garant kan staan voor de productie en disseminatie van officiële statistieken ten behoeve van beleidsvorming en -toetsing.

Deze statistieken dienen volgens internationaal aanbevolen standaarden en definities te worden geproduceerd en van zodanige hoge kwaliteit te zijn en tijdig te worden geproduceerd dat ze de grondslag kunnen vormen voor duurzame ontwikkeling en duurzaam beleid. De Arubaanse NSS zal dienen ter versterking van de productie en verspreiding van officiële statistieken met dat doel.

Één van de resultaten van dit project zal zijn: *een functionerende digitale platform voor het NSS, waarvan de eerste vruchten in 2024 geplukt kunnen worden.*

Om de gewenste resultaten te kunnen behalen is het in plaats hebben van de NSS-wetgeving van cruciaal belang. In de fase van wetgeving zullen ook de processen en procedures van het NSS vastgesteld worden.

De beoogde resultaten van de uitvoering van dit NSS-project zijn:

1. *Vaststelling van de criteria waaraan deelnemers aan het NSS moeten voldoen;*
2. *Gelegitimeerde en gecentraliseerde coördinatie van de productie van officiële statistieken binnen het NSS;*
3. *Tijdige productie en disseminatie van officiële statistieken ter ondersteuning van beleidsvorming en wetenschap;*
4. *"Evidence-based" monitoren, toetsen en management van beleid en projecten;*
5. *Interactieve dataplatform die op afstand staat van de politiek (onafhankelijk is) waar binnen een vertrouwde omgeving data op vertrouwelijke wijze kan worden verzameld, gedeeld, verwerkt, geanalyseerd en gedissemineerd;*
6. *Hoogste mate van garantie bij bescherming van persoonsgegevens.*

Dit concluderend wordt van belang welke doelstellingen gesteld worden bij het opzetten van een NSS voor Aruba.

3. DOELSTELLINGEN VAN HET PROJECT

De speerpunten van het beleid van de Arubaanse overheid zijn duurzaamheid en weerbaarheid. In dit kader wordt actief aangestuurd op verduurzaming van het financieel beheer en koppeling van economische ontwikkeling aan verbetering van de kwaliteit van leven van de bevolking en bescherming van de natuur. Ten grondslag aan deze aanpak is het beschikbaar zijn van relevante, betrouwbare en tijdige statistische informatie essentieel.

Het NSS heeft tot doel het produceren en dissemineren van officiële statistieken die ten grondslag liggen aan de opstelling, aansturing en monitoring van beleid. Het ontwikkelen en ondersteunen van een datacultuur bij dataproducenten en leveranciers van administratieve data is hierbij van groot belang.

Daarnaast heeft het NSS tot taak het stimuleren van data-geletterdheid onder beleidmakers, academici en de Arubaanse samenleving teneinde het optimaal en behoorlijk gebruik van statistische informatie te ondersteunen en te waarborgen.

Het welslagen van de opzet van het NSS is te meten middels de productie en disseminatie van een steeds grotere variëteit aan officiële statistieken die aansluiten op de behoeften van nationale en internationale gebruikers en die bijdragen aan efficiënter gebruik van middelen (zowel van financiële middelen als van aanwezige kennis en expertise) en effectiever en duurzamer beleid. Het produceren van officiële statistieken ten behoeve van het optimaliseren van het financieel beheer van de overheid van Aruba valt zondermeer onder de doelstellingen van de opzet van het NSS.

Het NSS zal een bij wet vastgelegd samenwerkingsverband zijn tussen het CBS en andere overheidsorganisatiedelen die officiële statistieken produceren en die voldoen aan de *"Fundamental Principles of Official Statistics"* van de Verenigde Naties voor de productie en disseminatie van officiële statistieken. Daarnaast zal de wet voorzien in de beschrijving van de rollen en verantwoordelijkheden van zowel dataleveranciers als gebruikers van officiële statistieken, zijnde de belangrijke partijen in het efficiënt en duurzaam functioneren van het NSS.

FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF OFFICIAL STATISTICS

Principle 1.

Official statistics provide an indispensable element in the information system of a democratic society, serving the Government, the economy and the public with data about the economic, demographic, social and environmental situation. To this end, official statistics that meet the test of practical utility are to be compiled and made available on an impartial basis by official statistical agencies to honour citizens' entitlement to public information.

Principle 2.

To retain trust in official statistics, the statistical agencies need to decide according to strictly professional considerations, including scientific principles and professional ethics, on the methods and procedures for the collection, processing, storage and presentation of statistical data.

Principle 3.

To facilitate a correct interpretation of the data, the statistical agencies are to present information according to scientific standards on the sources, methods and procedures of the statistics.

Principle 4.

The statistical agencies are entitled to comment on erroneous interpretation and misuse of statistics.

Principle 5.

Data for statistical purposes may be drawn from all types of sources, be they statistical surveys or administrative records. Statistical agencies are to choose the source with regard to quality, timeliness, costs and the burden on respondents.

Principle 6.

Individual data collected by statistical agencies for statistical compilation, whether they refer to natural or legal persons, are to be strictly confidential and used exclusively for statistical purposes.

Principle 7.

The laws, regulations and measures under which the statistical systems operate are to be made public.

Principle 8.

Coordination among statistical agencies within countries is essential to achieve consistency and efficiency in the statistical system.

Principle 9.

The use by statistical agencies in each country of international concepts, classifications and methods promotes the consistency and efficiency of statistical systems at all official levels.

Principle 10.

Bilateral and multilateral cooperation in statistics contributes to the improvement of systems of official statistics in all countries.

Officiële statistieken vormen een essentieel ingrediënt voor beleidmakers en zijn van groot belang voor onderzoekers en wetenschappers. Van even groot belang dienen deze om de Arubaanse bevolking op neutrale wijze te informeren en van data te voorzien.

Voor de uitwerking van de officiële statistieken zal een aanvang worden gemaakt met de statistieken die reeds geproduceerd kunnen worden. Immers, de productie hangt direct samen met de technologische situaties bij de dataleveranciers, de beschikbaarheid van data(bestanden) en de toebedeelde middelen.

Welke statistieken tot de officiële statistieken zullen behoren maakt geen onderdeel uit van het implementatieplan. Nadat de nieuwe statistiekwetten (inclusief het keurmerk-proces voor officiële statistieken) zijn opgesteld en ingevoerd, zullen deze overeenkomstig worden bepaald. Wel wordt in hoofdstuk 4 een lijst gepresenteerd van mogelijke officiële statistieken. Deze lijst omvat een groot scala van statistieken die voor de internationale organisaties zoals UN relevant worden geacht. De UN is heden een lijst aan het completeren van geclassificeerde onderwerpen met een statistische meerwaarde voor internationale vergelijkbaarheid.

Het streven van dit implementatieplan is evenwel om uiteindelijk deze (officiële) statistieken te kunnen produceren en een classificatie te maken van informatie over statistische activiteiten (zoals gegevensverzameling, verwerking, verspreiding, capaciteitsontwikkeling, statistische gebeurtenissen, werkgroepen, enz.). De hierin gepresenteerde classificatie is, gelijk aan die van de UN, onderverdeeld in domeinen. De domeinen 1-5 (onderwerpdomeinen) kunnen ook worden gebruikt om statistische gegevens en producten te classificeren. Het is een analytische classificatie en de componenten ervan sluiten elkaar niet volledig uit. In sommige gevallen kan een item in verschillende gebieden worden ingedeeld en kunnen gebruikers beslissen waar ze het willen plaatsen op basis van hun specifieke behoefte. Onderstaande domeinen worden in het hoofdstuk hierna verder uitgewerkt in hoofdonderwerpen met de betreffende statistieken.

Domein 1 – Demografische en sociale statistieken

Domein 2 – Economische statistieken

Domein 3 – Omgevingsstatistieken

Domein 4 – Bestuur statistieken

Domein 5 – “Cross-Cutting” statistieken

Noemenswaardig is evenwel dat ten aanzien van de uitwerking van het NSS het belangrijk zal zijn om de kosten van statistiekproductie op juiste wijze te alloceren.

Hiermee wordt niet alleen bedoeld dat de kosten van de producenten van officiële statistiek (deelnemers aan het NSS) in hun eigen begroting dient te worden begrepen, maar ook dat de betreffende dataleveranciers de middelen krijgen toebedeeld om de nodige data te kunnen verzamelen.

Het NSS kan gevraagd en/of ongevraagd advies uitbrengen over de nodige middelen voor een optimale uitvoering van de dataverzameling en een veilige omgeving voor data-uitwisseling bij de dataleveranciers. Dit advies vloeit voort uit het werkprogramma dat de (National) Chief Statistician, namens het NSS, jaarlijks dient op te stellen en waarbinnen de activiteiten van de producenten van officiële statistieken uitvoerig zijn beschreven (met specificering van de activiteiten die plaats dienen te vinden ten behoeve van de vergaring en levering van data (ook van derden) welke ten grondslag liggen aan de productie van officiële statistieken). Dit advies kan onderdeel vormen van de (wenselijkheids)begroting van de betreffende dataleveranciers.

Deze allocatie van kosten ten behoeve van statistiekproductie zorgt voor een representatieve verdeling van de middelen om ervoor te zorgen dat effectiever beleid kan worden gevoerd op basis van de juiste data en statistieken. Hiermee wordt tevens voldaan aan het doel van maatregel A.2 het opzetten van een NSS, namelijk:

Het versterken van het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming.

DE RELATIE TUSSEN HET NSS EN GEBRUIKERS VAN (OFFICIËLE) STATISTIEKEN

Duurzame en inclusieve ontwikkeling is de huidige wereldtaal. Statistieken vormen een essentieel onderdeel van empirisch onderbouwde besluitvorming en resultaatgericht beheer, welke de vereisten zijn voor effectief, efficiënt en transparant bestuur in de publieke sector, als ook in het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld. Immers, ze kunnen leiden tot betere (overheids)besluiten, (-)beleid, (-)plannen en (-) met de verwachting van betere afgestemming en resultaten bij het behalen van de ontwikkelingsdoelen en -doelstellingen. Inherent hieraan is dat statistieken burgers en instellingen in staat kunnen stellen bij te dragen aan de binding van de Arubaanse gemeenschap.

Mede gelet op het bovenstaande zal een wettelijke onderverdeling worden gemaakt voor enerzijds de kaders voor een *Strategisch Plan* (ontwikkeling van statistieken) en

anderzijds het *Statistisch Programma* (productie en jaarlijkse werkprogramma inhoudende de uiteenzetting van alle activiteiten van het gehele NSS).

Niet altijd zijn de juiste statistieken beschikbaar en vereisen voor het verkrijgen hiervan complexe informatiesystemen en aanzienlijke hoeveelheden aan middelen om te produceren. De Arubaanse situatie kent hiaten in menselijke hulpbronnen en vaardigheden, en technologische vooruitgang te midden van toenemende concurrentie met vele andere ontwikkelingsprioriteiten. De productie van statistische gegevens vereist dus een betere planning en innovatieve management-benaderingen om een optimaal evenwicht te vinden tussen het voldoen aan de verwachtingen van de gebruikers van gegevens en het ontwikkelen van organisatorische capaciteiten en middelen van statistische instellingen. Statistische managers moeten strategischer zijn in termen van planning en praktischer zijn

bij het identificeren en uitvoeren van prioritaire programma's voor statistische ontwikkeling. Daartoe zal de (National) Chief Statistician, namens het NSS om de vijf (5) jaar een Strategisch Plan opstellen, waarbinnen de belangrijkste mijlpalen met betrekking tot de productie en disseminatie van officiële statistieken uitvoerig staan beschreven.

ACTOREN bij de relatie tussen het NSS dataleveranciers en de gebruikers van statistieken

Databronnen:

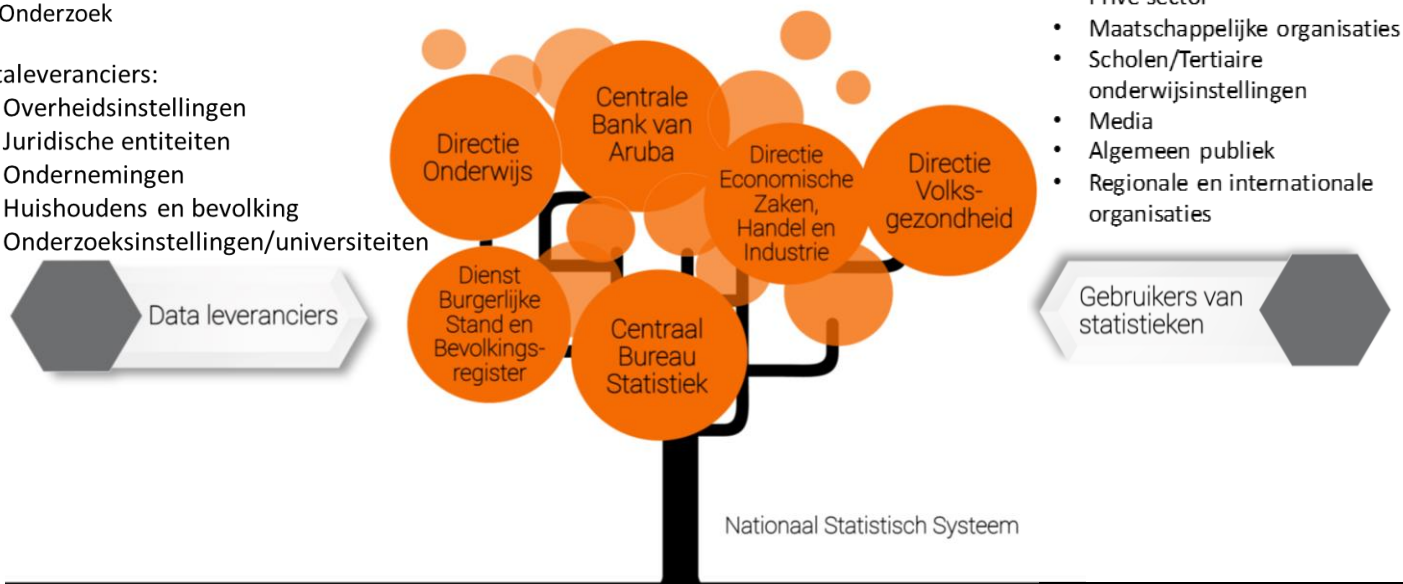
- Administratieve gegevens van de overheid
- Management Informatie Systemen
- Tellingen (Census) en enquêtes
- Onderzoek

Dataleveranciers:

- Overheidsinstellingen
- Juridische entiteiten
- Ondernemingen
- Huishoudens en bevolking
- Onderzoeksinstituten/universiteiten

Gebruikers van statistieken:

- Overheidsinstellingen
- Nationale Agentschappen
- Politici
- Privé-sector
- Maatschappelijke organisaties
- Scholen/Tertiaire onderwijsinstellingen
- Media
- Algemeen publiek
- Regionale en internationale organisaties

Statistische infrastructuur:

- Nationale statistische wetgeving
- Toegang tot financiële, menselijke en infrastructuurbronnen in overeenstemming met de verantwoordelijkheden van het CBS en de verwachte output
- Beginselen van officiële statistieken van de VN (Principles of Official Statistics)
- Internationale standaarden, classificaties, kaders, methodologieën
- Toetsingskaders datakwaliteit, kaders voor kwaliteitsborging
- Toegang tot/gebruik van technische en financiële ondersteuning

4. OPDRACHT VAN HET PROJECT

OFFICIËLE STATISTIEKEN

Voldoen aan de kwaliteitseisen:

- Voldoen aan internationale standaarden en definities
- Zijn betrouwbaar en worden tijdig geproduceerd en gedissemineerd
- Zijn relevant en ondersteunen beleidsvorming en -toetsing

NIET-OFFICIËLE STATISTIEKEN

Voldoen (nog) niet aan alle kwaliteitseisen

- Er zal extra worden geïnvesteerd in niet-officiële statistieken die relevant zijn voor beleidsvorming en -toetsing en bijdragen tot duurzame ontwikkeling, teneinde, op reguliere basis, de statistieken te kunnen produceren

De opdracht van het project is het opzetten van een duurzaam NSS met een stevig legaal kader, waarin het proces van toe- en uittreden aan het NSS duidelijk wordt omschreven en waarbinnen, de volgende kernafspraken, -processen en -procedures worden beschreven en vastgelegd.

1. De rollen en verantwoordelijkheden van alle deelnemers aan het NSS;
2. Het gebruik van internationale standaarden en definities bij de productie van officiële statistieken;
3. De hantering van de "Fundamental Principles of Official Statistics" zoals opgesteld door de Verenigde Naties in 2014 als basis voor de te verrichten werkzaamheden.
4. De onafhankelijke status van het NSS met betrekking tot de productie en disseminatie van officiële statistieken
5. De coördinerende rol van het CBS bij de bewaking van de kwaliteit van de geproduceerde officiële statistieken;

6. De grondslagen van de samenwerking tussen de deelnemers aan het NSS, inclusief afspraken met betrekking tot uitwisseling van data;
7. Het proces van het toekennen en intrekken van een keurmerk aan geproduceerde statistieken;
8. De tijdige productie en disseminatie van officiële statistieken;
9. Het bewaken van de anonimiteit van gegevens van personen, bedrijven en andere entiteiten bij de productie en disseminatie van officiële statistieken.

Bij het opzetten van een NSS voor Aruba is rekening gehouden met de financiële situatie van Land Aruba, de beschikbare middelen vanuit het COHO (onderdeel A.2 Landspakket), de opgelegde tijdsplanning, de aanwezige kennis en mankracht (ook bij de overige statistiek producerende instanties en dataleveranciers) en de beschikbare apparatuur bij deze instanties om een NSS te realiseren.

De Ministeriele Beschikking Instelling Nationaal Statistisch Systeem Commissie ("NSS Commissie", instellingscommissie NSS) voor de implementatie van het NSS heeft het CBS tezamen met 7 stakeholders (dataproducenten en dataleveranciers) aangewezen met als taak het opzetten van een NSS voor Aruba.

De fysieke staat van het NSS bestaat uit een ICT-infrastructuur die beheerd wordt door het CBS die als vaste dagelijks bestuurslid in een formeel in te stellen NSS deelneemt. De database van het ICT-infrastructuur brengt alle belangrijke (individuele) datasets uit het systeem van iedere NSS-deelnemer samen in een datawarehouse. Het ICT-infrastructuur van het NSS maakt vervolgens de gedissemineerde statistieken toegankelijk teneinde een ruime en onpartijdige toegang voor alle gebruikers te garanderen. Tenzij bepaalde voorwaarden van toepassing zijn (bijv. toegang van onderzoekers voor wetenschappelijk gebruik), kunnen vertrouwelijke gegevens alleen voor statistische doeleinden worden aangewend. Vertrouwelijke gegevens mogen door NSS-deelnemers uitsluitend worden uitgewisseld met andere instanties indien deze handeling noodzakelijk wordt geacht voor de ontwikkeling, productie of verspreiding van officiële statistieken.

De deelnemers aan het NSS zijn dus het CBS en statistiekafdelingen van (overheids)instanties die officiële statistieken produceren en dissemineren volgens de "*Fundamental Principles of Official Statistics*" van de Verenigde Naties. Ieder van deze producenten van officiële statistieken wordt vertegenwoordigd door de betreffende hoofdstatisticus die participeert in het NSS als bestuurslid en bevoegd is hierin stemadviezen uit te brengen inzake beslissingen die door het NSS dienen te worden genomen.

De taken, verantwoordelijkheden en praktijkcodes die door het NSS geregeerd worden, zullen wettelijk worden vastgesteld, rekening houdend met de internationale richtlijnen voorgeschreven door voornamelijk, doch niet uitsluitend, de Verenigde Naties. Daar waar de internationale richtlijnen geen voorschriften of open voorschriften bieden is het CBS bevoegd deze op basis van statistiekvoorschriften voor het NSS vast te leggen met het oog deze in de toekomst, waar mogelijk, door het Dagelijks Bestuur

van het NSS in de vorm van wetgeving te presenteren aan de Ministerraad. Tevens zullen persoonsgegevens optimaal beschermd dienen te worden overeenkomstig nog op te stellen regelgeving.

Naast het voorgaande moeten werkzaamheden verricht door het CBS, en daarmee ook door andere producenten van officiële statistieken, onafhankelijk zijn van enige inmenging van beleidmakers en uitsluitend gebaseerd zijn op degelijke methodologie en andere professionele overwegingen zoals de keuze van standaarden en methoden, formaat, inhoud en timing van statistische publicaties. In dat opzicht is het gebruikelijk dat de wet voorschrijft welke rollen, taken en gerelateerde bevoegdheden de (National) Chief Statistician (de directeur van het CBS), tevens de vaste voorzitter van het NSS en het Dagelijks Bestuur van het NSS, heeft. De (National) Chief Statistician moet fungeren als hoofd van het CBS en vertegenwoordigt het volledige NSS zowel op Aruba als in het buitenland. De (National) Chief Statistician rapporteert rechtstreeks aan een nog nader te bepalen bevoegd gezag.

Teneinde het vertrouwen in officiële statistieken te vergroten, dient deze professionele onafhankelijkheid tevens ter garantie van onpartijdigheid en hoge kwaliteit van de productie van officiële statistieken.

Onder professionele onafhankelijkheid wordt verstaan de ontwikkeling, productie en disseminatie van officiële statistieken via technieken, definities, methoden en bronnen zonder inmenging van politieke of andere belangengroepen, of van nationale of koninkrijksinstanties. De onafhankelijkheid van het CBS en alle andere producenten van officiële statistieken zal worden vastgelegd in de NSS-wetgeving. De professionele onafhankelijkheid van CBS zal ook worden verankerd in het CBS-instellingsbesluit, althans de CBS-verordening.

Daarna zijn, gelet op de tijdsdruk, de randvoorwaarden bepaald die ertoe dienen om het NSS op te kunnen zetten ("*condiciones sine quibus non*"). Het implementatieplan diende binnen 2 maanden te worden ingediend (uiterlijk 1 april 2022), terwijl het handboek met beschrijving van de processen en procedures op 31 december 2022 dient te zijn afgerond.

De randvoorwaarden zijn onderverdeeld in 4 kernonderdelen.

- A. Randvoorwaarden voor het opzetten van het NSS en het doen slagen van "Project NSS".
- B. Randvoorwaarden die betrekking op de productie van relevante, betrouwbare en tijdige statistieken.
- C. Randvoorwaarden die betrekking hebben op de disseminatie van officiële statistieken.
- D. Randvoorwaarden die betrekking hebben op het stimuleren van "data literacy".

De instellingscommissie heeft de opzet verdeeld in vier (4) verschillende, doch onlosmakelijk verbonden, kernonderdelen, namelijk:

- 1) Juridische verankering (*instelling CBS, vastlegging NSS en herziening statistiekverordeningen*)
- 2) Operationele opzet (*bouw van ICT-infrastructuur*)
- 3) Besturing (*wetgeving, richtlijnen en protocollen*)
- 4) Organisatorische aspecten (*randvoorwaarden*)

Voor alsnog maakt de rol van de dataleveranciers geen onderdeel uit van dit implementatieplan, doch zal deze groep wel in het implementatietraject worden betrokken in nog op te zetten werkgroepen die deze rol verder zullen uitwerken en presenteren aan de instellingscommissie. Dit omdat in dit plan is gekozen om het NSS te benaderen vanuit deelnemende instanties die officiële statistieken produceren.

Volledigheidshalve dient vermeld te worden dat waar in dit plan wordt verwezen naar "de opzet van een NSS", hieronder verstaan dient te worden "de vorming van de structuur van het Arubaanse NSS". Voor de opzetfase wordt wegens financiële redenen en het tijdsaspect het aantal NSS-deelnemers beperkt tot een viertal organisaties. Het NSS zal na de juridische verankering voor alsnog bestaan uit Centraal Bureau Statistiek en de statistiekafdelingen van Directie Onderwijs, Directie Volksgezondheid, Directie Economische Zaken, Handel en Industrie en het Centrale Bank van Aruba als de deelnemers die officiële statistieken zullen gaan produceren, mits deze voldoen aan de wettelijk vast te stellen voorwaarden. Afhankelijk van de rol van Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister bij de koppeling van data uit verschillende bronnen op basis van informatie uit het bevolkingsregister van Aruba, zal deze als enige niet-producent van officiële statistieken tot het NSS kunnen toetreden. Het NSS zal na de opzetfase worden uitgebreid in een vervolgttraject, welke als een apart project dient te worden beschouwd.

Voor de korte, middellange en lange termijn wordt gekozen voor de productie van statistische informatie en data die tevens vergelijking van statistieken mogelijk maken met de overige Caribische Koninkrijk landen. Op deze wijze wordt getracht om duurzaam beleid vanuit verschillende invalshoeken te stroomlijnen.

Naast hetgeen hierboven beschreven heeft de instellingscommissie tevens als taak om een overzicht van de te produceren data op korte en middellange termijn tot stand te brengen. De classificatie als officiële statistieken zal echter afhankelijk zijn van het in te voeren keurmerkproces van het NSS.

Het betreft voor de korte termijn productie in het bijzonder de harmonisatie van statistieken die betrekking hebben op de volgende hoofdonderwerpen ("*quick wins*"):

- I. BEVOLKING (Population)
- II. HUISHOUDENS (Households)
- III. ARBEID (Work)
- IV. ARMOEDE (Poverty)
- V. ECONOMIE (Economy)
- VI. OVERHEIDSFINANCIËN
- VII. TOERISME (Tourism)
- VIII. ONDERWIJS (Education)
- IX. VOLKSGEZONDHEID (Health)

De statistieken zullen betrekking hebben op de volgende deelonderwerpen:

1. *Bevolking*
2. *Migratie*
3. *Geslacht en bijzondere bevolkingsgroepen*
4. *Inkomen en consumptie*
5. *Arbeid*
6. *Levensomstandigheden en armoede*
7. *Handel en andere diensten*
8. *Internationale handel*
9. *Prijzen*
10. *Macro-economische rekeningen en statistieken*
11. *Stelsel Nationale Rekeningen*
12. *Statistieken overheidsfinanciën*
13. *Toerisme*
14. *Onderwijs*
15. *Gezondheid*

De SDG-thema's (17 goals) die direct hiermee samenhangen zijn:

- SDG 1: *No poverty*
- SDG 2: *No hunger*
- SDG 8: *Decent work and economic growth*

- SDG 12: *Responsible consumption and production and production*

- SDG 17: *Partnerships for the Goals*

Uiteraard zijn er ook meerdere SGD-thema's die indirect hiermee raakvlakken zullen hebben doordat een aantal thema's verweven onderwerpen behelzen.

Voor de uitwerking van de bovenstaande hoofdonderwerpen I tot en met IX ("*quick wins*") geldt dat de productie per onderwerp in delen zal plaatsvinden, te beginnen met de officiële statistieken waarvan de statistieken reeds geproduceerd kunnen worden.

De productie van statistieken met betrekking tot de volgende onderwerpen (en ten dele de vorengenoemde onderwerpen) hangt direct samen met de technologische situaties bij de dataleveranciers, de beschikbaarheid van data(bestanden) en de toebedeelde middelen. Voor de (middel)lange termijn productie zullen derhalve de volgende statistieken aan bod komen:

- I. JUSTITIE (Crime)
- II. OVERIGE (Other)

De statistieken die meer tijd en aandacht nodig hebben om geproduceerd te kunnen worden zijn op het gebied van:

16. *Sociale bescherming*
17. *Menselijke nederzettingen en huisvesting*
18. *Cultuur*
19. *Tijdsbesteding*
20. *Systeem van milieu-economische boekhouding*
21. *Overige macro-economische statistieken*
22. *Bedrijfsstatistieken op korte termijn*
23. *Structurele bedrijfsstatistieken*
24. *Bedrijfsdemografie en bedrijfsdynamiek*
25. *Ondernemerschap*
26. *Ondernemingsstatistieken (grote bedrijven)*
27. *Overige bedrijfsstatistieken*
28. *Landbouw, bosbouw, visserij en veeteelt*
29. *Energie*
30. *Mijnbouw, productie, constructie*
31. *Vervoer*
32. *Wetenschap, technologie en innovatie*
33. *Omgevingscondities en kwaliteit*
34. *Milieuhulpbronnen en hun gebruik*
35. *Milieureststoffen*
36. *Gevaarlijke gebeurtenissen en rampen*
37. *Menselijke nederzettingen en milieugezondheid*
38. *Milieubescherming, beheer en engagement*
39. *Non-discriminatie en gelijkheid*

40. *Participatie*

41. *Openheid en transparantie*

42. *Toegang tot en kwaliteit van justitie*

43. *Responsiviteit*

44. *Afwezigheid van corruptie*

45. *Vertrouwen*

46. *Veiligheid en beveiliging*

47. *Mensenrechten*

48. *Klimaatverandering*

49. *Informatiemaatschappij en digitalisering*

50. *Circulaire economie*

51. *Andere "cross-cutting" statistieken*

Van even groot belang zijn de volgende gegevens welke van intern organisatorische aard zijn en omvatten het ontwikkelen, harmoniseren en standaardiseren van modellen, structuren en kaders in de context van statistische informatieverwerking en -verspreiding, en houdt tevens in het harmoniseren van statistische terminologie en definities.

1. *Metagegevens*

2. *Classificaties*

3. *Registers van woningen en gebouwen*

4. *Landbouwregisters*

5. *Databronnen*

6. *Geospatiale gegevens*

Op het gebied van de statistische infrastructuur en methodologie, als ook ten aanzien van strategische en managementkwesties zijn de volgende "*quick wins*" te behalen.

1. *Statistische infrastructuur*

2. *Statistische ondernemingsregisters*

3. *Bevolkingsregisters*

4. *Bevolkings- en woningtellingen*

5. *Bedrijfs- en landbouwtellingen*

6. *Huishoudelijke enquêtes*

7. *Bedrijfs- en landbouwenquêtes*

8. *Administratieve bronnen*

9. *Datawetenschap*

10. *Gegevensuitwisseling*

11. *Gegevensbewerking en gegevenskoppeling*

12. *Gegevensanalyse*

13. *Gegevensuitsplitsing*

14. *Statistische betrouwbaarheid en bescherming van openbaarmaking*

15. *Gegevensverspreiding en communicatie*

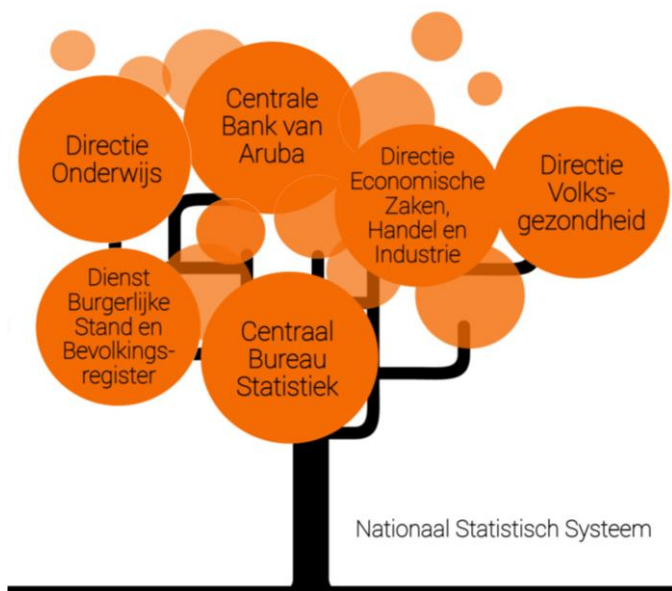
16. *Institutionele kaders en principes; rol en organisatie van officiële statistieken*

17. *Nationale statistische coördinatie*

18. Kwaliteitsmanagement
19. Beheer van personeel
20. Beheer van IT, informatie en kennis
21. Beheer van andere middelen
22. Internationale statistische coördinatie
23. Capaciteitsontwikkeling

Voor de onderwerpen X en XI geldt dat additionele handelingen nodig zijn voordat overgegaan kan worden op de productie van de desbetreffende statistieken. De productie van deze onderwerpen zal voornamelijk afhangen van optimale bezetting, bekwaamte's (met expertise), databronnen en financiële middelen. Dit laat onverlet dat bepaalde statistieken die reeds geproduceerd worden mogelijk ook gepubliceerd zouden kunnen worden.

Onderstaande organisatiestructuur van het NSS zal, zoals reeds opgemerkt, in een volgende fase kunnen worden uitgebreid met meerdere NSS-deelnemers, mits ze voldoen aan de "Fundamental Principles for Official Statistics" zoals vastgesteld door de Verenigde Naties en de voorwaarden voor toetreding tot het NSS zoals beschreven in de wetgeving. Voor de besturing van het NSS wordt verwezen naar hoofdstuk 8 van dit plan.

Kort samengevat houdt de opdracht in het opzetten van een duurzaam NSS. De opzet is verdeeld in vier (4) kernonderdelen die voor belangrijke delen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, namelijk het wettelijk kader, de operationele opzet, de besturing en de organisatorische aspecten van het NSS.

Het NSS is een samenwerkingsverband tussen het CBS en statistiekafdelingen van (overheids)instanties die officiële statistieken produceren volgens de "Fundamental Principles for Official Statistics" zoals vastgesteld door de Verenigde Naties en gezamenlijk een ICT-platform delen voor het opslaan en verwerken van data ten behoeve van de productie van officiële statistieken. De opzet van een NSS is van essentieel belang om data uitwisseling te stroomlijnen, persoonsgegevens te beschermen, anonimiteit van respondenten te bewaken, vertrouwen van gebruikers te waarborgen, efficiëntie en effectiviteit van het statistisch systeem te verhogen, kwaliteit en tijdigheid van de statistieken te verbeteren en toegang tot en disseminatie van officiële statistieken te garanderen.

In dit hoofdstuk is tevens een overzicht gepresenteerd van hoofdonderwerpen voor te produceren statistieken op korte termijn en (middel)lange termijn. Daarbij is extra aandacht gewijd aan harmonisatie van statistieken en mogelijke "quick wins".

De mogelijke kandidaten die met het CBS het NSS zullen vormen zijn de statistiekafdelingen van Directie Onderwijs, Directie Volksgezondheid, Directie Economische Zaken, Handel en Industrie en Centrale Bank van Aruba als de statistiekproducenten die officiële statistieken zullen gaan produceren, mits deze voldoen aan de wettelijk vast te stellen voorwaarden. Afhankelijk van de rol van Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister bij de toekenning van unieke identificatiecodes zal deze als enige niet-producent van officiële statistieken tot het NSS kunnen toetreden. Het NSS zal na de opzetfase worden uitgebreid in een vervolgtraject, welke als een apart project dient te worden beschouwd.

Eenmaal opgezet zal het CBS, op basis van de wettelijk voorgeschreven processen en procedures, de NSS-deelnemers benoemen. Vervolgens zullen zij onder meer ervoor zorgdragen dat de statistieken worden geclassificeerd overeenkomstig de UN-classificaties en bepalen gezamenlijk de lijst van officiële statistieken.

Nu dat het project inzichtelijker is gemaakt en de structuur is uitgetekend is het nodig om het project af te bakenen. Immers, de opzet van dit NSS betreft deels de overgang van de huidige situatie naar een omkaderd statistisch systeem voor Land Aruba. De afbakening wordt in het volgende hoofdstuk kort en krachtig uiteengezet.

5. AFBAKENING VAN HET PROJECT

WAT HOORT BIJ DIT PROJECT:

- Het opzetten van het wettelijk kader dat de werkzaamheden van het NSS en de rollen, verantwoordelijkheden en plichten van de deelnemers aan het NSS vastlegt;
- Het opzetten van een digitaal dataplatform waarbinnen deelnemers aan het NSS-data met elkaar delen en officiële statistieken produceren;
- Het opzetten van een data disseminatie platform waar officiële statistieken tijdig worden gepubliceerd en waar op een transparante wijze, informatie zal worden gepubliceerd aangaande methoden, technieken en definities die zijn gebruikt bij de productie van officiële statistieken;
- Het opzetten van een transparante methode voor het toekennen (en intrekken) van een keurmerk aan officiële statistieken;
- Het opzetten van een proces van regelmatige auditing van officiële statistieken;
- De bepaling van de behoefte aan goed opgeleid personeel die kan zorgdragen voor een duurzame productie van officiële statistieken;
- Het stimuleren van “*data literacy*” bij gebruikers van officiële statistieken;
- Aandacht vestigen op het belang van de onafhankelijke productie van officiële statistieken.

WAT HOORT NIET BIJ DIT PROJECT:

- Het gebruik van officiële statistieken bij beleidsvorming en -toetsing te verplichten;
- Regels vast te stellen omtrent de productie, disseminatie en gebruik van niet- officiële statistieken.

6. AANPAK

TRANSPARANTIE EN COMMUNICATIE

Herkenbaarheid en vertrouwen liggen ten grondslag van het optimaal gebruik van officiële statistieken voor effectief beleid en duurzame ontwikkeling.

Naast officiële statistieken, zal het NSS ook verantwoordelijk zijn voor het opzetten van een website waar, naast de officiële statistieken, informatie zal worden gepubliceerd over:

- Proces van toekennen (en intrekken) van een keurmerk aan een geproduceerde statistiek;
- Instanties verantwoordelijk voor de productie van officiële statistieken;
- Methoden, technieken en definities gebruikt bij de productie van officiële statistieken;
- Publicatiedatum van officiële statistieken.

KRACHT VAN HET VELD BENUTTEN

Slechts door het optimaal benutten van de aanwezige kennis, ervaring en middelen, kan duurzaamheid worden bereikt.

Deelnemers aan het NSS zijn, naast het CBS, alle instanties die officiële statistieken produceren. Door deze instanties te betrekken in het NSS kan maximaal gebruik worden gemaakt van de aanwezige expertise bij deze organisaties en ook van de middelen die beschikbaar zijn voor de productie en disseminatie van statistieken. Daarnaast worden dataleveranciers zijdelings betrokken bij de opzet van het NSS, aangezien zij de basis vormen voor de tijdige productie van statistieken.

TOEKOMSTBESTENDIG

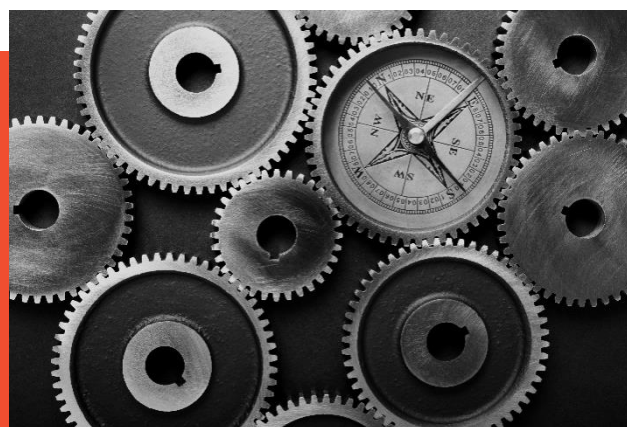
Het primaire doel van het NSS is het produceren van relevante, betrouwbare en tijdige statistieken die ten grondslag liggen aan duurzame ontwikkeling.

Met dit doel voor ogen, wordt de opzet van het NSS onderverdeeld in deelprojecten die de duurzaamheid van het NSS moeten waarborgen:

- Het opzetten van een sterk legaal kader waarbinnen de kernwerkzaamheden van het NSS worden vastgelegd, alsook de verantwoordelijkheden van de deelnemers;
- Het opzetten van een digitaal dataplatform en een data disseminatie platform die moeten zorgen voor een veilige en structurele uitwisseling van data, productie en disseminatie van officiële statistieken.

7. STAKEHOLDERS EN OVERIGE PARTIJEN WAARMEE WORDT SAMENGEWERKT

De deelnemers aan het NSS zijn producenten van officiële statistieken. Daarnaast wordt samengewerkt met dataleveranciers die tijdig data moeten aanleveren teneinde tijdig officiële statistieken te kunnen produceren en dissemineren en gebruikers van officiële statistieken die kwalitatief hoogwaardige, tijdige en relevante statistieken nodig hebben voor beleidsvorming en -toetsing

Deelnemende instanties aan de instellingscommissie van het NSS

Mogelijke producenten van officiële statistieken:

- Centraal Bureau Statistiek
- Centrale Bank van Aruba
- Directie Volksgezondheid
- Directie Onderwijs
- Directie Economische Zaken, Handel en Industrie

Mogelijk Bijzonder Lid NSS

- Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister

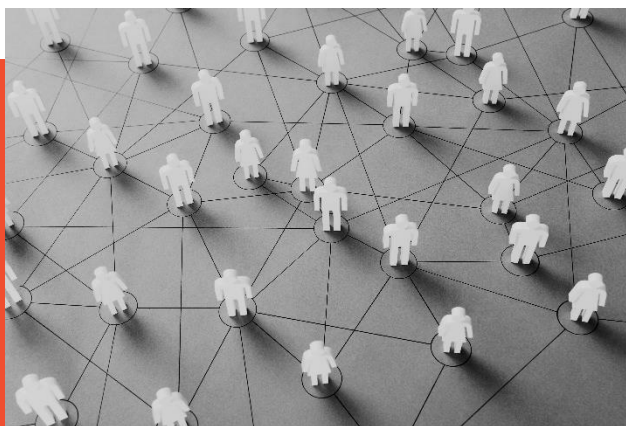
Dateleveranciers

- Directie Natuur en Milieu
- Directie Arbeid en Onderzoek

Gebruikers van officiële statistieken

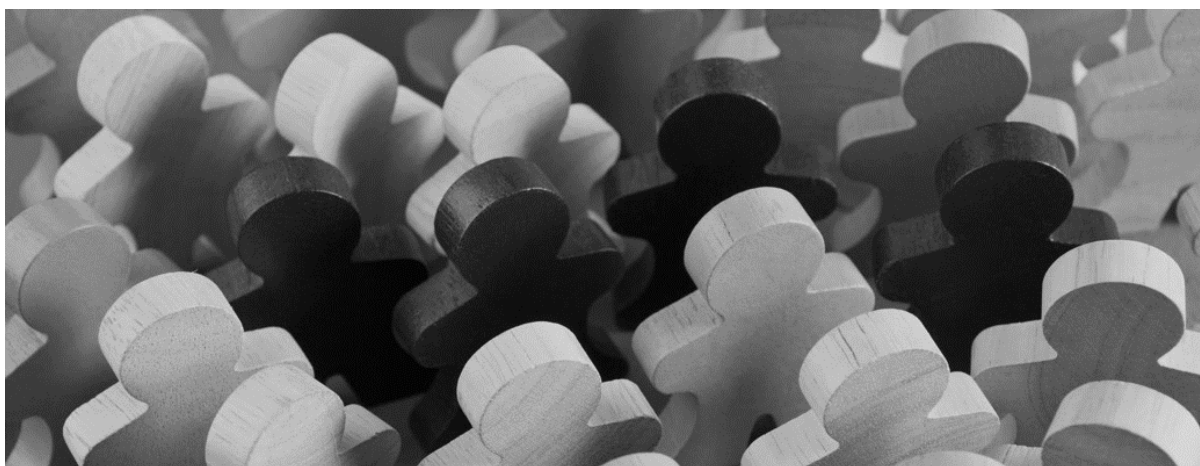
- SDG Commissie
- Rep. MinEZ + Rep. MinAZ

Na de opzet van het NSS zullen (overheids)instanties die voldoen aan de criteria die in de NSS-wetgeving zijn vastgelegd, worden uitgenodigd om deel uit te maken van het NSS. (Overheids)instanties die (nog) niet voldoen aan de criteria om deel te kunnen nemen aan het NSS, maar wel over essentiële data beschikken die de basis vormen voor de productie van officiële statistieken, zullen middels thema-gebonden werkgroepen en samenwerkingsconvenanten, worden betrokken bij het proces van de productie van officiële statistieken. Dataleveranciers vormen een vitaal onderdeel van het produceren van tijdige officiële statistieken.

Enkele bestaande dataleveranciers

- DIMP
- DOUANE
- ELMAR
- WEB
- Directie Financiën
- Onderwijsinstellingen
- ETCETERA
- SVb
- KvK
- AAA
- APA
- ATA
- Hotels

Naar voorbeeld van wetgevingen die op internationaal niveau wordt opgesteld ten behoeve van de opzet van een NSS, zullen de volgende partijen deelnemen aan de NSS-wetgeving van Aruba:

- Nationaal Statistisch Systeem (NSS);
(Centraal Bureau Statistiek en overige producenten van officiële statistieken)
- Respondenten (Respondents);
(Personen, huishouden, private en publieke entiteiten onderworpen aan een statistisch onderzoek)
- Leveranciers van (administratieve) data ((Administrative) data providers);
(Leveranciers van (administratieve) data)
- Gebruikers van officiële statistieken (Users of official statistics);
- Statistiek Raad (Statistical Council);
(Vertegenwoordiging van gebruikers en leveranciers van officiële statistieken);

Producenten van officiële statistieken - Zoals reeds vermeld, zal het NSS bestaan uit het CBS en andere statistiekafdelingen binnen (overheids)instanties die officiële statistieken produceren en dissemineren volgens de "Fundamental Principles of Official Statistics" van de Verenigde Naties. De (National) Chief Statistician heeft de leiding over het NSS. NGO's en instanties in de private sector kunnen geen deel uitmaken van het NSS;

Respondenten – Deze partij bestaat uit personen, huishoudens en publieke en private instanties die worden verzocht om informatie te verschaffen over henzelf en hun activiteiten via dataverzamelings-methoden gebruikt door de *producenten van officiële statistieken*;

Data leveranciers – Deze zijn de leveranciers van (administratieve) data. Het betreft de nationale instanties die data (die zijn vergaard in verband met voornamelijk administratieve doeleinden) leveren aan de producenten van officiële statistieken;

Gebruikers van officiële statistieken – Het gaat hier om de gebruikers van officiële statistieken. Deze groep bestaat uit het algemene publiek, de media, onderzoekers en studenten, bedrijven, lokale autoriteiten, NGO's en internationale organisaties die officiële statistieken ontvangen;

De Statistiek Raad (Statistical Council) – Deze raad vertegenwoordigt verschillende categorieën van gebruikers van officiële statistieken.

Het is strategisch van groot belang om voornoemde partijen mee te nemen in de NSS-wetgeving, aangezien het efficiënt, effectief en duurzaam functioneren van het NSS in belangrijke mate afhankelijk is van de bijdrage van alle partijen aan het proces van de productie en disseminatie van tijdige, relevante en kwalitatief hoogwaardige statistieken. Daartoe dienen de rollen en verantwoordelijkheden van alle partijen helder en ondubbelzinnig te worden omschreven in de NSS-wetgeving.

8. BESTURING

Projecten die worden uitgevoerd ten behoeve van de opzet van het NSS worden tot nadere orde beheerd door de instellingscommissie NSS. Het CBS fungeert als voorzitter van deze instellingscommissie en Directie Economische Zaken, Handel en Industrie als vicevoorzitter. Financiële middelen die worden verworven voor de opzet van het NSS zullen worden geplaatst op de begrotingspost van de Commissie Bevolking en Ontwikkeling welke in het beheer is van CBS.

Vraagstukken aangaande de uitvoering en voortgang van deze lopende NSS-projecten, evenals met betrekking tot de voorbereiding van hieraan gerelateerde (deel)projecten, zullen overeenkomstig in deze instellingscommissie NSS worden besproken om consensus te bereiken over de te ondernemen stappen en beslissingen dienaangaande.

Het NSS zal bestaan uit de (National) Chief Statistician en de hoofdstatistici van de statistiekafdelingen van de overheidsorganisaties die officiële statistieken produceren. De hoofdstatistici van deze deelnemende organisatieafdelingen zijn verantwoordelijk voor de productie en disseminatie van officiële statistieken. Het NSS zal onder meer tot taak hebben:

1. het bewaken van de productie en tijdige disseminatie van officiële statistieken;
2. het adviseren van het Dagelijks Bestuur van het NSS.

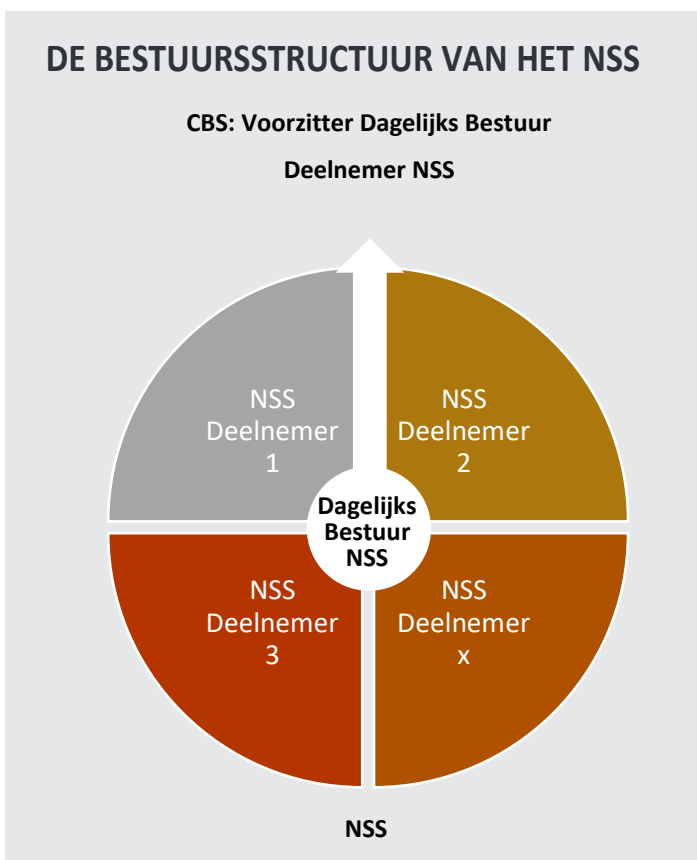
Het Dagelijks Bestuur van het NSS zal bestaan uit 3 leden, waarvan een vaste voorzitter in persoon van de Directeur van het CBS, een secretaris en een penningmeester. Deze laatstgenoemde twee leden zullen afkomstig zijn van het NSS en zullen om de 3 jaar worden vervangen door andere leden binnen het NSS.

De taken van het Dagelijks Bestuur kunnen als volgt worden samengevat:

1. De vaststelling van het statistisch programma van het NSS;
2. Het toezien op de ontwikkeling van het NSS;
3. Het toezien op de effectieve toewijzing van middelen afkomstig van de begroting ten behoeve van het NSS (begrotingspost Commissie Bevolking en Ontwikkeling);
4. Het bewaken van het proces van het toetreden van nieuwe deelnemers aan het NSS en het aftreden van bestaande deelnemers.

Het CBS zal zorgdragen voor:

1. De bewaking van de kwaliteit van de geproduceerde officiële statistieken;
2. Het optimaal functioneren van het dataplatform waarin deelnemers aan het NSS-data opslaan en bewerken tot officiële statistieken.

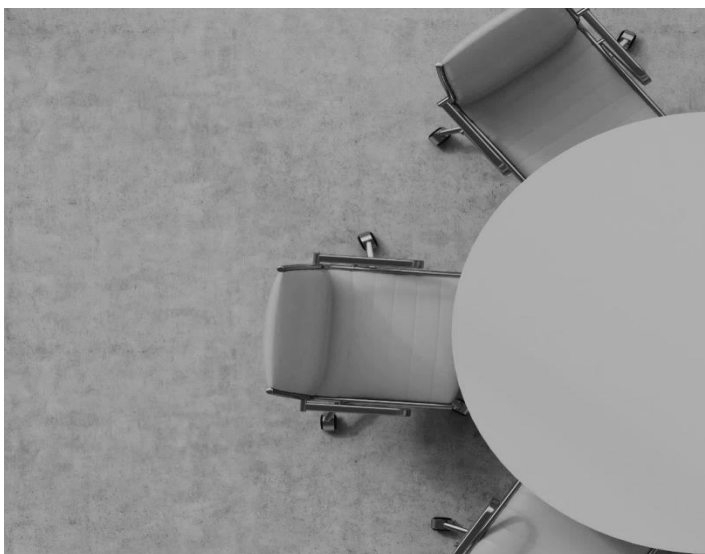
9. OVERLEGSTRUCTUUR

De instellingscommissie NSS (huidige NSS Commissie) komt wekelijks bij elkaar om vraagstukken aangaande de opzet van een Arubaanse NSS te bespreken, waaronder de besturing van het NSS en de randvoorwaarden waar de opzet van het NSS aan moet voldoen om duurzame productie en disseminatie van een breed scala aan kwalitatief hoogwaardige en tijdige statistieken te garanderen (met nadruk op statistieken ten behoeve van duurzaam financieel beheer).

Aangezien deze instellingscommissie uit zowel dataproducenten als dataleveranciers en datagebruikers bestaat, is het een zeer geschikte groep om toe te zien op de opzet van een NSS waar rekening wordt gehouden met de rollen, verantwoordelijkheden en behoeften van alle organisaties die betrokken zijn bij de productie en gebruik van officiële statistieken. Tijdens de uitvoering van de projecten ten behoeve van de opzet van het NSS, zal de instellingscommissie op wekelijkse basis de voortgang van de projecten bespreken.

De nieuw in te stellen NSS zal minimaal 6 keer per jaar bijeenkomen om de voortgang van de productie en disseminatie van officiële statistieken te bespreken. Bijzonderheden gerelateerd aan het proces van datacollectie, -opslag, -editing, productie, en/of -disseminatie van officiële statistieken zullen eveneens worden besproken. Na iedere bijeenkomst zal schriftelijk worden gerapporteerd aan het Dagelijks Bestuur van het NSS.

Het Dagelijks Bestuur van het NSS zal minimaal 12 keer per jaar bijeenkomen (1 keer per maand) om haar taken uit te voeren. Het Statistisch Programma zal in samenspraak met de leden van het NSS, periodiek worden opgesteld (voor een periode van 3 jaar). De daarop betrekking hebbende begroting zal eveneens periodiek worden ingediend bij de Minister van Economische Zaken als gevolg van het feit dat de NSS-middelen worden gestort op de bij het CBS in beheer zijnde begroting Commissie Bevolking en Ontwikkeling. Het Dagelijks Bestuur zal de Ministerraad periodiek (ten minste twee keer per jaar) informeren over de voortgang van de ontwikkelingen van het NSS en de productie en disseminatie van officiële statistieken.

Echter, vooropgesteld moet worden dat de werkzaamheden van het NSS, waaronder de productie en disseminatie van officiële statistieken en het opstellen van het Statistisch Programma, in overeenstemming met internationale richtlijnen, volstrekt onafhankelijk van invloeden van derden dienen te worden uitgevoerd. Slechts op deze manier kan het vertrouwen in de geproduceerde officiële statistieken worden vergroot.

Het Dagelijks Bestuur van het NSS zal de ontwikkelingen van het NSS bewaken en zal, mede op advies van het NSS, uit de toebedeelde begroting middelen beschikbaar stellen ter waarborging van de tijdige productie en disseminatie van officiële statistieken, bijvoorbeeld door het geregeld aanbieden van trainingen aan NSS-deelnemers. Daarnaast zal het Dagelijks Bestuur van het NSS beslissen over de toelating van nieuwe deelnemers tot het NSS en het aftreden van bestaande deelnemers, rekening houdend met de in het wettelijk kader vastgelegde processen en procedures hieromtrent. Vragen afkomstig van zowel gebruikers van statistieken als dataleveranciers zullen door het Dagelijks Bestuur van het NSS in behandeling worden genomen en beantwoord worden, in samenspraak met het NSS.

Het CBS fungeert als liaison tussen het NSS en het Dagelijks Bestuur en bewaakt tevens de kwaliteit van de geproduceerde officiële statistieken en de integriteit en optimaal functioneren van het digitaal Data Platform.

10. ESCALATIE

In de instellingscommissie worden vraagstukken/ problemen plenair besproken. Het streven is om consensus te bereiken over vraagstukken gerelateerd aan de opzet van een duurzaam functionerende NSS. Overeenkomstig de Ministeriele Beschikking Instelling Nationaal Statistisch Systeem Commissie ("NSS Commissie", instellingscommissie NSS) voor de implementatie van het NSS dient twee keer per maand terugkoppeling plaats te vinden met de Minister-President en de Minister van Economische Zaken (of diens afgevaardigde) aangaande de voortgang van de werkzaamheden van de commissie.

Tijdens de uitvoering van de projecten betreffende de opzet van het NSS zullen problemen die ontstaan bij de uitvoering ervan in de instellingscommissie NSS worden besproken. Indien geen oplossing wordt gevonden, zullen voornoemde Ministers schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de bestaande problematiek en mogelijke oplossingen.

NSS EN HET DAGELIJKS BESTUUR NSS

Na de instelling van het NSS en het Dagelijks Bestuur van het NSS, dient als eerst te worden vastgesteld welke de officiële statistieken van Land Aruba zullen worden. Vervolgens zullen vraagstukken/ problemen op het gebied van de productie en disseminatie van officiële statistieken worden besproken. Indien het NSS niet tot een oplossing kan komen voor een zich voordoend problematiek, dan buigt het Dagelijks Bestuur van het NSS zich omdaarover en beslist daarover (bijv. het aanbieden van extra trainingen, het inhuren van (tijdelijke) krachten, het inhuren van een expert buiten het NSS, enz.). Daarnaast informeert het Dagelijks Bestuur van het NSS tijdig de Ministerraad en de gebruikers van desbetreffende officiële statistieken van eventuele problematieken bij de productie en disseminatie van bedoelde statistieken. Ook geeft het Dagelijks Bestuur van het NSS, indien mogelijk, een schatting van de tijd die nodig zal zijn om de problematieken op te lossen, zodat de desbetreffende officiële statistieken weer tijdig en op een betrouwbare manier kunnen worden geproduceerd en gedissemineerd.

11. BEOOGDE RESULTATEN

Het centraal doel van de opzet van het NSS is het produceren van relevante, betrouwbare en tijdige officiële statistieken die van zodanig hoge kwaliteit zijn dat ze de grondslag kunnen vormen van beleidsvorming en -toetsing en van duurzame ontwikkeling.

BEOOGDE RESULTATEN					
Nr.	Beoogd resultaat ('Output')	Kenmerkende eindtermen van het beoogde resultaat	Actor	Geplande afrondingsdatum	Toetsende instantie
Fase 1 Opzetten NSS Wetgeving					
1.1	Assessment procedures en processen die moeten worden doorlopen bij de productie van officiële statistieken	Handoek met een beschrijving van procedures en processen die een rol spelen bij de productie van officiële statistieken	Instellingscommissie NSS	Eind december zal een concept worden aangeboden aan de Ministerraad. Dit document zal een "living document" blijven die op reguliere basis wordt bijgewerkt/aangepast	Ministerraad
1.2	Assessment huidige wetgeving met betrekking tot vergaring van data, productie en disseminatie van statistieken en data uitwisseling met derden	<ul style="list-style-type: none"> Rapportage met bevindingen omtrent de huidige wetgeving Specificatie van belangrijke punten waarmee rekening moet worden gehouden bij opzet NSS-wetgeving 	Juridisch adviseur (consultant) in samenwerking met de instellingscommissie NSS	1 oktober 2022	Directie Wetgeving en Juridische Zaken in samenwerking met de instellingscommissie NSS
1.3	Assessment van bestaande wetgeving/regelgeving met betrekking tot het NSS in andere landen (met name in Nederland en het Verenigd Koninkrijk)	<ul style="list-style-type: none"> Rapportage met bevindingen omtrent de huidige wetgeving Specificatie van belangrijke punten waarmee rekening moet worden gehouden bij opzet NSS-wetgeving 	Juridisch adviseur (consultant)	1 november 2022	Directie Wetgeving en Juridische Zaken in samenwerking met de instellingscommissie NSS
1.4	Assessment van de implicaties van de Consensus Rijkswet Bescherming Persoonsgegevens en de toekomstige Landelijke wetgeving op de NSS-wetgeving	<ul style="list-style-type: none"> Rapportage met bevindingen omtrent bestaande wetgeving Specificatie van belangrijke punten waarmee rekening moet worden gehouden bij opzet NSS-wetgeving 	Juridisch adviseur (consultant)	1 december 2022	Directie Wetgeving en Juridische Zaken in samenwerking met de instellingscommissie NSS
1.5	Assessment bestaande procedures met betrekking tot het toekennen van een keurmerk aan officiële statistieken (met name in Nederland en het Verenigd Koninkrijk)	<ul style="list-style-type: none"> Rapportage met betrekking tot de bevindingen omtrent bestaande procedures Specificatie van belangrijke punten waarmee rekening moet worden gehouden bij opzet NSS-wetgeving 	Juridisch adviseur (consultant)	1 Januari 2023	Directie Wetgeving en Juridische Zaken in samenwerking met de instellingscommissie NSS

1.6	Opzetten NSS-wetgeving met duidelijke beschrijving van processen, procedures, rollen verantwoordelijkheden van deelnemers	Opzet NSS-wetgeving, waarbij rekening is gehouden met de resultaten van uitgevoerde assessments	Juridisch adviseur (consultant) in samenwerking met het NSS/Dagelijks Bestuur NSS	1 april 2023	Directie Wetgeving en Juridische Zaken in samenwerking met het NSS/Dagelijks Bestuur NSS
1.7	Aanpassing huidige wetgeving met betrekking tot vergaring van data, productie en disseminatie van statistieken en data uitwisseling met derden aan de concept wetgeving NSS	Concept aanpassingen bestaande wetgeving	Juridisch adviseur (consultant)	1 Juli 2023	Directie Wetgeving en Juridische Zaken in samenwerking met het NSS/Dagelijks Bestuur NSS
1.8	Doorlichten concept wetgeving NSS en concept aanpassing huidige wetgeving	Definitieve opzet NSS wetgeving	Directie Wetgeving en Juridische Zaken	1 september 2023	Raad van Advies
1.9	Aanbieden concept wetgeving NSS en concept aanpassing huidige wetgeving aan het Parlement van Aruba	Accordering NSS-wetgeving en aanpassing bestaande wetgeving	Parlement van Aruba in samenwerking met Directie Wetgeving en Juridische Zaken en het NSS/Dagelijks Bestuur NSS	1 november 2023	Parlement van Aruba
Fase 2 Instellen NSS en Dagelijks Bestuur NSS bij LBHam					
2.1	Verduurzaming NSS en Dagelijks bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Een bij LBHam ingestelde NSS Een bij LBHam vastgestelde Dagelijks Bestuur NSS 	Instellingscommissie NSS	1 januari 2023	Directie Wetgeving en Juridische Zaken
2.2	Vaststellen Gedragscode voor deelnemers aan het NSS	Gedragscode waarin de omgangsnormen binnen het NSS worden beschreven	Instellingscommissie NSS	1 januari 2023	Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Departamento di Recurso Human, Bureau Integriteit
Fase 3 Opzetten digitale Data Platform					
3.1	Ontwerp ICT technische infrastructuur die ten grondslag ligt aan de opzet van het Data Platform	Concept ICT technische infrastructuur	Instellingscommissie NSS	1 januari 2023	Instellingscommissie NSS
3.2	Audit ICT technische infrastructuur	Definitieve data architectuur	IT-consultant	1 februari 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.3	Ontwerp Business Intelligence architectuur die ten grondslag ligt aan de opzet van het Data Platform	Concept Business Intelligence architectuur	Business Intelligence consultant	1 februari 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.4	Opstellen Terms of Reference voor aanschaf hardware en software	Terms of reference met specificaties benodigde hardware en software	NSS/Dagelijks Bestuur NSS	1 mei 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.5	Aanschaf hardware en software	Benodigde capaciteit qua hardware en software eisen zijn aangeschaft	IT-consultant	1 november 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS

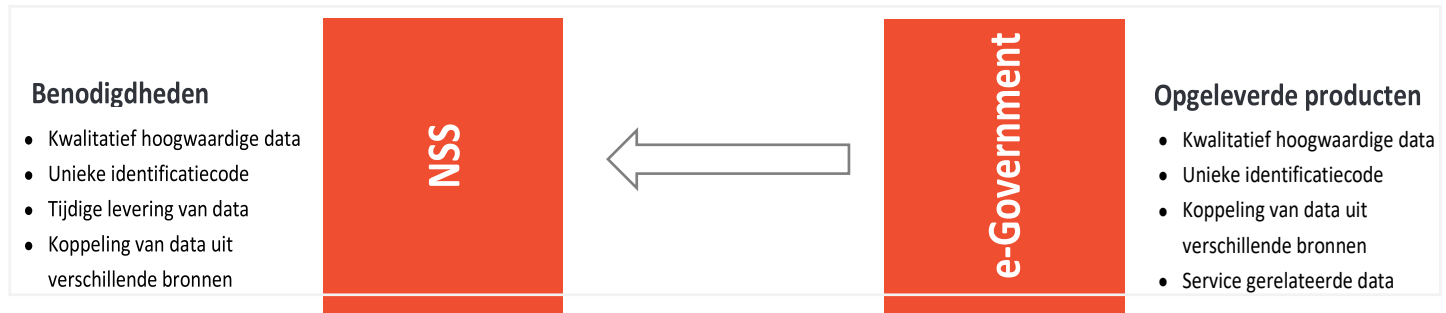
3.6	Levering hardware en software	Benodigde capaciteit qua hardware en software eisen zijn aangeschaft	IT bedrijf/leverancier	1 februari 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.7	Opstellen Terms of Reference voor inrichting, beheer en nazorg digitaal Data Platform	Terms of reference met uitgebreide Service Level agreement voor beheer en nazorg digitaal Data Platform	IT-consultant	1 maart 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.8	Inrichting, configuratie en nazorg technische infrastructuur	Compleet ingericht en functionerend technisch netwerk, inclusief nazorg	IT consultant	1 mei 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.9	Inrichting Business Intelligence infrastructuur	Compleet ingericht en functionerend Business Intelligence netwerk, inclusief nazorg	Business Intelligence consultant	1 mei 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.10	Uitrollen, testen en keuren Business Intelligence architectuur	Compleet ingericht en functionerend digitaal Data Platform	Business Intelligence consultant	1 juli 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.11	Overdragen digitaal Data Platform aan IT-beheerder NSS	Compleet ingericht en functionerend digitaal Data Platform, met mogelijkheden tot uitbreiding (met bijvoorbeeld additionele deelnemers)	IT beheerder NSS en IT consultant	1 augustus 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.12	Uitvoeren security test (PenTest)	Inrichting Data Platform voldoet aan de internationale normen qua veiligheid	Cybersecurity specialist	1 oktober 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
3.13	Uitvoeren jaarlijkse (interne) security audit	De veiligheid van het digitaal Data Platform is gewaarborgd	Cybersecurity specialist	1 december 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
Fase 4 Opzetten Data Disseminatie Platform					
4.1	Reserveren domeinnaam Digitaal Data Disseminatie Platform	Domeinnaam Data Disseminatie Platform is gereserveerd	Instellingscommissie NSS	1 augustus 2022	Instellingscommissie NSS
4.2	Assessment data disseminatie strategiën die het beste aansluiten op de behoeften van gebruikers van officiële statistieken	Rapportage van een breed scala aan data disseminatie strategiën die kunnen worden gebruikt bij de opzet van het digitale Data Disseminatie Platform	Consultant	1 maart 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
4.3	Ontwerp front-end Data Disseminatie Platform	Data Disseminatie Platform is ontworpen	Website developer	1 augustus 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
4.4	Opzet back-end Data Disseminatie Platform met toegangsregels voor deelnemers aan het NSS	Digitale Data Disseminatie Platform waar officiële statistieken op een veilige, tijdige en transparante wijze worden gepubliceerd	Website developer	1 augustus 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
4.5	Lancering digitale Data Disseminatie Platform	Optimaal functionerende digitale Data Disseminatie Platform die toegankelijk is voor het brede publiek en met name voor gebruikers van officiële statistieken	NSS in samenwerking met het Dagelijks Bestuur van het NSS	1 september 2023	NSS/Dagelijks Bestuur NSS

4.6	Koppeling digitale NSS Platform aan digitale Data Disseminatie Platform	Digitale Data Disseminatie Platform waar op een geautomatiseerde wijze data	IT-consultant in samenwerking met NSS/ Dagelijks Bestuur van het NSS	1 december 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
Fase 5 Training personeel NSS					
5.1	Organiseren training SPSS, R, Cognos, Data Modelling	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende getraind personeel voor de productie van kwalitatief hoogwaardige en tijdige statistieken Continue updating van het kennisniveau van deelnemers aan het NSS met betrekking tot alle fases horende bij de productie van officiële statistieken	Trainingsinstituut	1 juli 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS
5.2	Organiseren van werkbezoeken bij internationale organisaties die binnen een NSS functioneren	Opdoen van kennis en vaardigheden met betrekking tot het optimaal opzetten en duurzaam functioneren van een NSS	Internationale organisaties/Statistiek-bureaus	1 juli 2024	NSS/Dagelijks Bestuur NSS

12. SAMENHANG EN/OF ONAFHANKELIJKHEID

Het opzetten van een NSS voor Aruba heeft raakvlakken met de digitalisering van diensten binnen overheidsinstanties. Immers, de werkzaamheden die door de NSS-deelnemers moeten worden uitgevoerd kunnen veel efficiënter plaatsvinden indien zij kunnen beschikken over een digitale infrastructuur waarbinnen de opgeslagen data op regelmatige basis kan worden geactualiseerd, gecontroleerd op fouten of onvolledigheden en aan elkaar kunnen worden gekoppeld middels een unieke identificatiecode. Het kunnen beschikken over voornoemde kwalitatief hoogwaardige en tijdige data draagt in belangrijke mate bij tot de tijdigheid van de productie van officiële statistieken, waardoor deze statistieken ook bruikbaar worden voor beleidsdoeleinden. In dit opzicht heeft het opzetten van een NSS veel raakvlakken met maatregel B.11; e-Government, waardoor deze op elkaar dienen te worden afgestemd. De bedoeling hiervan is om een efficiënt functionerend overheidsapparaat te creëren door het opzetten van een digitale overheidsomgeving en een digitale dienstverlening.

Om de daadkracht in de opzet van het NSS te versnellen opteert de instellingscommissie NSS om een eigen NSS-infrastructuur op te zetten waar de e-Government infrastructuur te zijner tijd aan gekoppeld kan worden. Ondanks het feit dat deze infrastructuren complementair zijn aan elkaar, zijn ze ook in diverse opzichten van elkaar verschillend en dienen, mede gelet op de van elkaar gescheiden omstandigheden, doelstellingen en bestemming, los van elkaar te worden opgezet. De afstemming van deze twee initiatieven zit in de mogelijkheid om de infrastructuren aan elkaar te koppelen welke tot doeltreffende resultaten zal leiden. Gelet op de huidige voortgang van de instellingscommissie NSS en de huidige betrokkenheid van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister hierin, in verband met het belang van unieke identificatiecodes voor beide infrastructuren, is met deze koppeling rekening gehouden. Vooruitlopend op de uiteindelijke, definitieve unieke identificatiecode van de e-Government zal het NSS gebruik kunnen maken van de huidige "A-nummers" van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister en hiermee aan de slag kunnen totdat de definitieve unieke identificatiecode wordt ingevoerd. Ten tijde van de voorbereidingen voor dit implementatieplan was echter nog onduidelijk hoe het (infra)structuur van de e-Government eruit zou zien, waardoor de optie van koppeling van twee infrastructuren, die in hun aard verschillend van elkaar zijn, als beste optie hierin is gepresenteerd. De aspecten planning, tijd, organisatie, voorbereiding en uitvoering hebben voor deze keuze van koppeling van twee infrastructuren eveneens een rol gespeeld.

14. UITVOERINGSTOETS

Onderstaande tabel geeft weer het aantal fte's welke minimaal nodig is gedurende de verschillende fases van het NSS-project om de uitvoering ter plekke telkens te kunnen toetsen.

		Geraamde hoeveelheid personele capaciteit (fte)			
		Fase 1: Opzetten NSS Wetgeving	Fase 2: Instellen vaste NSS en Dagelijks Bestuur NSS bij LBHam	Fase 3: Opzetten digitale Data Platform	Fase 4: Opzet Data Disseminatie Platform
Organisatieonderdeel ↓	Periode →	van 2022.04 t/m 2023.10	van 2022.10 t/m 2022.12	van 2022.06 t/m 2024.07	van 2022.08 t/m 2024.06
NSS deelnemer:					
	<i>Centraal Bureau Statistiek</i>			1	1
	<i>Centrale Bank</i>			1	1
	<i>Directie Volksgezondheid</i>			1	1
	<i>Directie Onderwijs</i>			1	1
	<i>Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister</i>			1	1
Uitvoerende instantie:					
	<i>Directie Wetgeving en Juridische Zaken</i>	1			
Extern in te huren adviseur:					
	<i>Consultants op verschillende terreinen</i>	1		2	2
	Totaal	Som (fte)	Som (fte)	Som (fte)	Som (fte)
		2	0	10	7

15. WETGEVINGSTOETS

De opzet van het NSS gaat gepaard met het opstellen van nieuwe wetgeving (NSS-wetgeving) en het aanpassen van bestaande wetgeving (wetgeving van de NSS-deelnemers die de nieuwe activiteiten, taken, verantwoordelijkheden, rechten en plichten zal moeten incorporeren). In fase 1 van de opzet van het NSS wordt uitgebreid aandacht besteedt aan het wetgevingstraject dat moet worden doorlopen en de projecten die deel uitmaken van dit traject. Het wetslagen van de opzet van het NSS is namelijk nauw verbonden met de opstelling van een sterk wetgevingskader waarbinnen de werkzaamheden van het NSS zijn vastgelegd alsook de rollen en verantwoordelijkheden van alle deelnemers aan het NSS.

Daarnaast moet in de NSS-wetgeving uitdrukkelijk worden beschreven hoe data uitwisseling plaatsvindt tussen NSS-deelnemers

en hoe individuele gegevens van personen en entiteiten worden beschermd, teneinde het vertrouwen van zowel dataleveranciers als datagebruikers te winnen voor wat betreft het proces van productie van officiële statistieken.

Ook moet het wettelijk kader bijdragen tot de herkenbaarheid van officiële statistieken door het proces van toekennen van een keurmerk aan officiële statistieken in duidelijke termen vast te leggen.

Tot slot dient het wettelijk kader voor de definiëring van wie de deelnemers zijn aan het NSS en aan welke voorwaarden deelnemers moeten voldoen. Dit draagt ook bij tot meer transparantie in de werkzaamheden en de besturing van het NSS.

Uiteraard vormt de formele instelling van het CBS (en het NSS) onderdeel van dit wetgevingstraject.

NSS-wetgeving

ligt ten grondslag aan de werkzaamheden van het NSS en draagt bij tot:

Herkenbaarheid van officiële statistieken

Vertrouwen van dataleveranciers en datagebruikers

Transparantie van processen en procedures

16. KOSTEN EN BATEN

Overzicht kosten en baten opzet NSS		2022		2023		2024	
Post		Kosten ×1.000	Baten ×1.000	Kosten ×1.000	Baten ×1.000	Kosten ×1.000	Baten ×1.000
Personeel							
1	Inhuur deskundigheid binnen de Arubaanse overheid	18	n.v.t.	108	n.v.t.	0	n.v.t.
2	Inhuur externe overige deskundigheid	328	n.v.t.	830	n.v.t.	2.198	n.v.t.
3	Bevordering deskundigheid binnen deelnemers aan het NSS	0	n.v.t.	0	n.v.t.	410	n.v.t.
	Subtotaal Personeel	346	n.v.t.	938	n.v.t.	2.607	n.v.t.
Materieel							
4	Drukwerk	0	n.v.t.	0	n.v.t.	0	n.v.t.
5	Licentiekosten	1	n.v.t.	1.190	n.v.t.	0	n.v.t.
	Subtotaal Materieel	1	n.v.t.	1.190	n.v.t.	0	n.v.t.
Investerings							
6	Bedrijfsmiddelen (software, huisvesting, inrichting machines)	0	n.v.t.	355	n.v.t.	0	n.v.t.
7	Technische infrastructuur onderdelen	0	n.v.t.	450	n.v.t.	0	n.v.t.
	Subtotaal Investerings	0	n.v.t.	805	n.v.t.	0	n.v.t.
Financieel							
8	Doelmatigheidswinsten vanwege projectresultaat	0	n.v.t.	0	n.v.t.	0	n.v.t.
9	Nieuwe inkomstenbronnen vanwege projectresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Subtotaal Financieel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Totaal	347	n.v.t.	2.933	n.v.t.	2.607	n.v.t.

17. FINANCIËLE DEKKING

De in dit plan gepresenteerde totale kostenplaat is indicatief en relatief aan de huidige marktprijzen en -ontwikkelingen en ziet op de financiering van het gehele project.

Om te voorkomen dat de aan het NSS deelnemende instanties toegekende begrotingsmiddelen, om welke reden dan ook, op andere wijze worden gealloceerd dan waarvoor bedoeld (nl. ten behoeve van het NSS), zal het CBS de begroting van "Project NSS" beheren. Naast haar eigen begroting heeft het CBS een tweede begroting in beheer (Begroting Commissie Bevolking en Ontwikkeling) die voor de uitvoering van dit project kan worden gebruikt. Bedoelde begroting is momenteel niet in gebruik en kan derhalve hiervoor worden aangewend. Zo kan ook op een betere en overzichtelijkere wijze verantwoording van het financieel beheer worden afgelegd.

Wellicht ten overvloede, de middelen voor de NSS-begroting zijn niet bedoeld voor dienst specifieke behoeftes zoals apparatuur en personeel, maar zijn in beginsel bestemd voor het ICT-platform van het NSS, disseminatie doeleinden en ontwikkeling van datageletterdheid zoals lezingen, presentaties e.d.). Iedere NSS-deelnemer verantwoord dus de eigen (officiële) statistiek-productie in zijn begroting.

IMPLICATIES BEGROTINGSMIDDELEN

Het streven is om de begroting van de Commissie Bevolking en Ontwikkeling om te zetten in de begroting voor het NSS.

Het Dagelijks Bestuur van het NSS zal de verantwoordelijkheid dragen voor het administreren van de begroting en de toekenning van middelen aan projecten die betrekking hebben op het efficiënt en duurzaam functioneren van het NSS.

Het huidige mechanisme van begrotingen (van CBS, NSS-deelnemers en de Begroting Commissie Bevolking en Ontwikkeling) dient te worden vervangen met een alternatief mechanisme rekening houdend met in ieder geval:

- beschikbaarheid van middelen op de begroting voor langer dan 1 kalenderjaar om het verloop van de financiering van het project en ook in de toekomst de statistiekproductie soepel te laten verlopen en te kunnen garanderen.
- vanwege de specifieke rol van het CBS en de NSS-deelnemers die in Aruba voor de ontwikkeling, productie en verspreiding van officiële statistieken verantwoordelijk zijn, moeten aan hen zonder oproep tot het indienen van voorstellen "subsidies" kunnen worden toegekend.

Uit dit implementatieplan moge blijken dat sommige randvoorwaarden voor de invoering van het NSS onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Gelet op de diverse gerelateerde uitdagingen, met name de financiering van het NSS-project, is besloten om naar de mogelijkheden te kijken voor fasering van het project om

van een basale opzet van een NSS naar een volwaardig functionerende NSS te komen. Het NSS groeit derhalve met de tijd mee om de uitvoering, financiering en monitoring van het project te verduidelijken en de realisatiedruk op het personeel enigszins te verdelen.

IMPLICATIES INVESTERINGSMIDDELEN

Deze implementatiefase houdt dus in een basis opzet die de huidige praktijk en ontwikkelingen gaat dirigeren. Het betreft met name de statistieken zoals genoemd in hoofdstuk 4 van dit plan, inclusief de invoering van het onderdeel "financiële statistieken" zoals door de COHO geëist ten behoeve van het onderdeel A.2 Landspakket, welke tot officiële statistieken dienen te worden geclassificeerd.

Volledigheidshalve is hierin slechts in hoofdlijnen ingegaan op de fase van uitbreiding van het "Project NSS", de nodige opzet voor dergelijke uitbreidingen en de kostenplaat daarvan ter verzekering van de verwachtingen en inzet van alle onderhandelingspartijen.

Voor 9 van de 32 projecten (28,1%) die in dit document zijn genoemd is geen financiering nodig, vanwege het feit dat ze worden uitgevoerd door leden van de NSS-instellingscommissie, later het Dagelijks Bestuur van het NSS of door andere instanties binnen de Arubaanse overheid (bijv. de Directie Wetgeving en Juridische Zaken). Voor de resterende 23 projecten (71,9%) is financiering nodig. Financiering zal worden gevraagd aan COHO en Land Aruba. Daarnaast zal het CBS zich blijven inzetten om steun te ontvangen van internationale organisaties waar mogelijk. De totale (geschatte) kosten van de opzet van het NSS bedragen: Afl. 5.888.000.

IMPLICATIES MIDDELEN DATALEVERANCIERS

Het is van belang dat bij de uitvoering van de NSS-opzet zowel COHO als Land Aruba zich compromitteren tot het ter beschikking stellen van additionele financiële middelen om bij te dragen in de noodzakelijke kosten voor de gewenste opzet bij andere nationale instanties (dataproducenten en dataleveranciers binnen de overheid). Deze extra middelen zijn bedoeld om de meerkosten te dekken die de uitvoering van dit project voor hen kan meebrengen. De kosten die hiermee verband houden zijn indirect verbonden aan de uitvoering van het opzetten van het NSS en zal per dataleverancier kunnen verschillen, afhankelijk van hun huidige stand van zaken in dit opzicht.

De opzet van het NSS ziet op de uitwerking van een statistisch systeem ten behoeve van de productie van officiële statistieken en betreft direct de producenten van officiële statistieken. Deze producenten zijn deelnemers aan het NSS. De NSS-deelnemers zullen afzonderlijk de verantwoordelijkheid dragen om de data te verzamelen om officiële statistieken te produceren.

Het is vanuit deze relatie dat de verplichting ontstaat voor dataleveranciers om te voldoen aan de aanlevering van de benodigde data. Deze relaties zijn evenzo belangrijk en dienen daarom ook te worden gestructureerd. Ook al vormt deze structurering geen onderdeel van onderliggende opdracht, verdient het de aandacht om in dit kader te worden genoemd. De instellingscommissie heeft hierin als uitgangspunt genomen dat het project e-Government deze lasten (deels) zal dragen als onderdeel van de daaronder begrepen doelstellingen.

De praktische en financiële meerwaarde van het investeren in dit NSS kan niet los van elkaar worden gezien. Immers, effectiviteit en efficiëntie zijn inherent aan financiële meerwaarde. Naast de reeds eerder in dit document genoemde meerwaarde hebben ook de volgende voordelen een directe positieve invloed op financiële lasten van Land Aruba. De automatisering en digitalisering van dit systeem helpt namelijk administratieve rompslomp en overbodige kosten vermijden. Centralisatie van data voorkomt dubbele en zelfs driedubbele beheerskosten, terwijl de verwachting groot is dat licentiekosten ook kunnen afnemen door van verschillende pakketten over te gaan tot een centraal pakket van licenties. Meer gebruik van databronnen leidt tot minder uitgaven voor kosten intensieve veldwerk. Kwalitatief hoogwaardige data leidt tot doeltreffender beleid waardoor onnodige kosten en overde-balk-uitgaven in de uitvoering bespaard kunnen blijven. Een grote besparing in geld is de besparing in tijd die nodig zal zijn voor het verzamelen, produceren en verspreiden van data.

18. RISICO'S EN TEGENMAATREGELEN

Het centraal doel van de opzet van het NSS is het produceren van relevante, betrouwbare en tijdige officiële statistieken die van zodanig hoge kwaliteit zijn dat ze de grondslag kunnen vormen van beleidsvorming en -toetsing en van duurzame ontwikkeling.

Risico top-3						
Risicobeschrijving	Gevolgen	Risicoklasse			Maatregelen	
		Kans (0,0-1,0)	Schade (1-10)	Ernst (kans × schade)		
1. <i>Het wettelijk kader waarin de bestuurlijke organisatie van het NSS en de rollen en verantwoordelijkheden van NSS-deelnemers zijn vastgelegd, ontbreekt of is zwak</i>	<i>Het NSS kan niet op een duurzame en efficiënte wijze kwalitatief hoogwaardige en tijdige officiële statistieken produceren</i>	0,2	9	1,8	<i>(Externe) capaciteit inhuren</i>	
2. <i>Een digitaal Data Platform waarbinnen data wordt gedeeld, gecontroleerd op fouten en onvolledigheden en wordt geanalyseerd, ontbreekt</i>	<i>Het NSS kan niet op een duurzame en efficiënte wijze kwalitatief hoogwaardige en tijdige officiële statistieken produceren</i>	0,5	8	4,0	<i>(Externe) capaciteit inhuren en (aanvullende) fondsen vragen voor de opzet van een digitaal Data Platform</i>	
3. <i>Onvoldoende goed gekwalificeerd personeel aanwezig bij deelnemers aan het NSS</i>	<i>De kwaliteit van de geproduceerde officiële statistieken kan niet worden gegarandeerd</i>	0,3	8	2,4	<ul style="list-style-type: none"> <i>(Externe) capaciteit inhuren voor het verzorgen van continue trainingen voor personeel verantwoordelijk voor de productie van officiële statistieken</i> <i>Inhuren van (extra) personeel met de benodigde kennis en expertise ter waarborging van de productie van kwalitatief hoogwaardige officiële statistieken</i> 	

19. RAPPORTAGE, MONITORING EN EVALUATIE

Ten aanzien van periodieke rapportages over de voortgang van het project geldt:

- De projectcoördinator verstrekt elk kwartaal aan de Projectverantwoordelijke Opdrachtgever, het Coördinerend aanspreekpunt tussen Land Aruba en COHO i.o. een voortgangsrapportage, volgens een vast formaat.
- Na afronding van het project verstrekt de projectcoördinator aan de Projectverantwoordelijke Opdrachtgever, het Coördinerend aanspreekpunt tussen Land Aruba en de COHO i.o. een inhoudelijke en financiële eindrapportage volgens een vast formaat.

Ten aanzien van monitoring en evaluatie geldt:

- COHO i.o. kan de voortgang van de hervormingen monitoren, bijvoorbeeld via beoordeling van tussenproducten, werkbezoeken, audits en onderzoeken. Het projectteam stelt zich beschikbaar om hieraan medewerking te verlenen indien COHO i.o. daar redelijkerwijs om verzoekt.
- Een bedrag van 2,5% van de projectkosten zal worden gereserveerd voor een ex-ante monitoringsonderzoek door een onafhankelijke externe partij. Dit onderzoek vindt plaats halverwege de looptijd van het project, zodat eventuele bijsturing n.a.v. de bevindingen kan bijdragen aan de doeltreffendheid en doelmatigheid van het project.
- Een bedrag van 2,5% van de projectkosten zal worden gereserveerd voor een ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid door een onafhankelijke externe partij.

De wens van de instellingscommissie is dat dit project wordt verwezenlijkt. Het succesvol opleveren van dit project wordt afhankelijk gesteld van de middelen die hiervoor beschikbaar worden gesteld en de steun die zal worden geboden omdat vanuit de instellingscommissie geen twijfel bestaat over de wil, het begrip, de noodzaak en de inzichten van de participanten.

Afsluitend is het belangrijk om aan te geven dat dit implementatieplan geenszins een gedetailleerde beschrijving bevat van de (deel)projecten die ten grondslag liggen aan de opzet van het NSS. Het doel van dit implementatieplan is om een beschrijving te geven van het

kader waarbinnen zal worden gewerkt aan de opzet van een NSS voor Aruba. Voor een gedetailleerd overzicht van de processen en procedures die ten grondslag liggen aan de uitvoering van de (deel)projecten wordt verwezen naar separate documenten die per (deel)project zullen worden opgesteld teneinde een beschrijving te geven van het plan van aanpak (**PvA**) ten behoeve van de uitvoering van elk (deel)project.

Met veel vertrouwen en moed verblijven wij.

COMMISSIE
NATIONAAL STATISTISCH SYSTEEM